

KNELPUNTENNOTA
MESTVERWERKING

Toelichting

augustus 2004

INHOUDSTAFEL

	<u>Blz.</u>
1. Inleiding _____	1
2. Doelstellingen _____	3
3. Overzicht van bestaande knelpunten _____	4
3.1. Milieu- en stedenbouwkundige vergunning _____	4
3.1.1. Sluitende nutriëntenbalans _____	4
3.1.2. Geschikte inplantingsplaatsen _____	5
3.1.3. Bedrijfsgroei _____	6
3.2. Financiering _____	7
3.2.1. Subsidie _____	7
3.2.2. Onzekerheden _____	8
3.2.3. BTW _____	9
3.3. Afzet van eindproducten afkomstig van mestverwerking _____	9
3.3.1. Export van eindproducten _____	9
3.3.2. Afzet naar Wallonië _____	10
3.4. Mestdecreet _____	10
3.4.1. Onstabiel wetgevend kader _____	10
3.4.2. Bemestingsnormen _____	11
3.4.3. Mestverwerkingsplicht _____	12
3.4.4. Superheffingen _____	12
3.4.5. Uitstel en afstel van superheffing _____	13
3.4.6. Verwijzingen naar het verleden _____	14
3.4.7. Informatieverstrekking _____	14
Besluit _____	15
Leden vzwVCM _____	16

1. INLEIDING

Eén van de belangrijkste problemen waar de dierlijke productie in Vlaanderen mee te maken heeft, is ongetwijfeld de problematiek van de mestoverschotten. Voor het oplossen van dit nutriëntenonevenwicht werd in Vlaanderen een mestbeleid uitgewerkt. Ieder bedrijf met ofwel een productie van meer dan 10.000 kg fosfaat op jaarbasis ofwel een productie hoger dan 7.500 kg fosfaat op jaarbasis en gelegen in een gebied met een fosfaatdruk van 100 kg P₂O₅ of meer, wordt momenteel verplicht een bepaald aandeel van zijn mestoverschotten te verwerken. Mestverwerking wordt in het huidige mestactieplan (MAPII-ter) immers vooropgesteld als de belangrijkste pijler om de mestoverschotten weg te werken. Met mestverwerking wordt hier impliciet ook de export van de nutriënten (stikstof en fosfaat) buiten de Vlaamse cultuurgronden bedoeld. Niettegenstaande het mestoverschot in vergelijking met de voorbije jaren een stuk gedaald is door onder andere maatregelen aan de bron, zoals een efficiëntere voeding en de afbouw van de veestapel, blijft mestverwerking noodzakelijk.

Mestverwerking gebeurt op het landbouwbedrijf zelf of gecentraliseerd in grotere mestverwerkingsbedrijven. Momenteel zijn al een aantal mestverwerkingsprojecten operationeel en bevinden diverse projecten zich in de uitvoeringsfase. Toch blijft een verdere ondersteuning en stimulering van mestverwerking noodzakelijk om het mestoverschot op een ecologisch en economisch verantwoorde manier weg te werken. Het Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking (VCMvzw) vervult hierin een voorname rol als hét forum en aanspreekpunt inzake mestverwerking in Vlaanderen. Door het grote aantal leden, zowel overheidsinstellingen als leden uit de privé-sector, heeft het VCM een unieke structuur als intermediair tussen de overheid en de bedrijfswereld. Een prioritaire taak van het VCM blijft het verrichten van beleidsondersteunend werk, naast het actief begeleiden van mestverwerkingsinitiatieven en het organiseren van overleg tussen overheid en sector.

Bij de uitwerking en realisatie van een mestverwerkingsproject heeft elke initiatiefnemer te kampen met een aantal knelpunten. Deze knelpunten zijn in hoofdzaak gerelateerd met de geldende wetgeving en randvoorwaarden en werken in meer of mindere mate vertragend op het tot stand komen van voldoende verwerkingscapaciteit in Vlaanderen.

Onder meer door toedoen van het VCM werd in het verleden al een oplossing gezocht en gevonden voor een aantal knelpunten. Het VCM vormt een uniek overlegplatform met vele partners waar de problemen in de mestverwerking bespreekbaar zijn. Dit overleg blijkt cruciaal ter ondersteuning van de mestverwerking kaderend binnen een duurzame landbouw met de nodige aandacht voor het milieu. **Volgende knelpunten werden recent behandeld:**

- De 100% mestverwerkingsplicht bleek technisch en financieel moeilijk haalbaar en werd teruggeschroefd naar een lager niveau in het huidige mestactieplan MAPII-ter.
- Vroeger werd de milieuvergunning voor mestverwerking gekoppeld aan de looptijd van de vergunning van het landbouwbedrijf. Dit resulteerde soms in vergunningen van zeer korte termijn wat de financiering van deze projecten door de banken moeilijk maakte. Momenteel koppelt de vergunningsverlenende overheid de termijn van de milieuvergunning voor mestverwerking vaak los van de vergunningslooptijd van het bedrijf en wordt de mestverwerking vergund voor een termijn van 20 jaar.
- In 2003 werden een aantal aanpassingen in de Vlaremregelgeving doorgevoerd zoals:
 - Mestscheiders en kleinschalige mestverwerkingsinstallaties kunnen nu worden vergund onder rubriek 9 (rubriek van de stallen) daar waar voorheen rubriek 5.28.3 inzake mestbe- of mestverwerking steeds diende te worden doorlopen. Voor vergunde veehouderijen betekent dit dat de mestscheider of de kleinschalige mestverwerking door middel van de procedure 'mededeling van een kleine verandering' zoals beschreven in art. 6 quater van Vlarem I kan worden vergund, op voorwaarde dat, naast de bepalingen van art. 6bis van Vlarem I, enkel mest van de eigen inrichting wordt verwerkt en op de installatie geen andere indelingsrubrieken van toepassing zijn (vb. lozen van afvalwater - rubriek 2.3.4).
 - Mestverwerkingsbedrijven moeten nu slechts vanaf een capaciteit van 25.000 ton mest per jaar een milieucoördinator type B aanstellen en een jaarlijks milieujaarverslag opmaken. Voorheen was dit verplicht vanaf een mestverwerkingscapaciteit van 1.000 ton per jaar.
 - Het laden en lossen van mest moest vroeger strikt gebeuren in afgesloten ruimtes. Nu kan elke alternatieve methode met een gelijkaardig of beter rendement om ammoniakemissie en hinder te voorkomen toegelaten worden in de milieuvergunning (vb. met een snelkoppeling).
 - Opslagplaatsen bestemd voor opslag van effluënten met een laag gehalte aan ammoniakale stikstof, zoals bepaald in het meststoffendecreet, afkomstig van mestverwerkingsinstallaties hoeven niet langer overdekt te worden.
 - Het vereiste drogestofgehalte van gedroogde mest moet conform de bepalingen van Vlarem II niet langer minimaal 90% bedragen maar minimaal 80%.

Met het oog op een vernieuwd mestbeleid, wensen wij alsnog de belangrijkste knelpunten inzake mestverwerking onder uw aandacht te brengen. In de hierna volgende paragrafen worden de bestaande knelpunten één voor één opgesomd. Indien mogelijk wordt tevens per punt een voorstel tot oplossing geformuleerd.

2. DOELSTELLINGEN

Als intermediair tussen de overheid en de bedrijfswereld beoogt het VCM met deze nota niet enkel de knelpunten aan te reiken maar tevens aanleiding te geven tot een constructieve dialoog om een stimulerend, duurzaam en werkbaar mestbeleid uit te bouwen.

- **stimulerend** door:
 - stabiel wetgevend kader
 - bestaande initiatieven te bevestigen
 - nieuwe projecten te initiëren

- **duurzaam** door:
 - aandacht voor het positief ecologisch effect van mestverwerking
 - initiatiefnemers van mestverwerking te blijven motiveren
 - mestverwerking financieel haalbaar te maken

- **werkbaar** door:
 - transparant en praktijkgericht beleid
 - nodige aandacht voor technische en financiële haalbaarheid van mestverwerking

3. OVERZICHT VAN BESTAANDE KNELPUNTEN

3.1. MILIEU- EN STEDENBOUWKUNDIGE VERGUNNING

3.1.1. SLUITENDE NUTRIËNTENBALANS

Knelpunt

Conform de bepalingen van afdeling 5.28.3. van Vlarem II moet jaarlijks via een uitgebreide meetcampagne een nauwkeurige nutriëntenbalans voor de N en P_2O_5 worden opgesteld. Deze balans moet de hoeveelheid nutriënten aangeven die tijdens het beschouwde jaar in de inrichting werden aangevoerd, in de vorm van afgewerkte producten werden afgevoerd en werden geloosd in oppervlaktewater en in de omgevingslucht.

Diverse mestverwerkingsinitiatieven voeren meetcampagnes uit om de emissies in kaart te brengen en een nutriëntenbalans voor te leggen. Er is momenteel echter geen duidelijkheid over hoe dergelijke nutriëntenbalans opgemaakt moet worden. Bovendien is de foutenmarge bij de bepaling van N en P_2O_5 niet te verwaarlozen. De praktijk toont aan dat de afwijking ten gevolge van de staalname en de analyse groot is en een sluitende balans moeilijk realiseerbaar is. Bij een ringtest uitgevoerd door de VITO blijkt dat de bepaling van één en hetzelfde monster dierlijke mest door verschillende laboratoria een variatiecoëfficiënt geeft voor stikstof en fosfor van respectievelijk 4,4 – 4,9% en 5,4 – 6,5%.

Voor de maximaal toelaatbare afwijking wordt verwezen naar het mestdecreet waar de verplichting bestaat om 85% van N en 100% van P_2O_5 te bewijzen over het gehele traject. Waar en hoeveel stikstofemissies over het gehele mestverwerkingstraject worden toegelaten, is op vandaag tevens niet vastgelegd.

Voorstel tot oplossing

Het opstellen van een nutriëntenbalans is geen sinecure en is duur. Bij de evaluatie van de nutriëntenbalans moet er rekening worden gehouden met de fouten die zich voordoen bij de staalnames en de analyses. In de praktijk zal de balans voor P_2O_5 nooit voor 100% sluitend gemaakt kunnen worden. Het certificeren van installaties zal een garantie bieden naar kwaliteit en werkbaarheid. Voor dergelijke gecertificeerde installaties zou voor het opstellen van de nauwkeurige nutriëntenbalans een controle van de eindstromen voldoende moeten zijn.

Daarnaast moet de sector duidelijkheid krijgen over het voorwaardelijk percentage dat een bepaalde installatie effectief kan verwerken. Dit voorwaardelijk verwerkingspercentage kan pas gerealiseerd worden wanneer de eindproducten van de mestverwerking niet op de Vlaamse cultuurgrond terecht komen. Momenteel weet de veehouder die mest aanvoert naar een bepaalde mestverwerkingsinstallatie niet voor welk percentage de aangevoerde mest verwerkt zal zijn. Hierdoor is een efficiënte bedrijfsvoering onmogelijk. Een forfaitair systeem met vaste voorwaardelijke verwerkingsaandelen biedt hiervoor een mogelijke oplossing. Een andere mogelijkheid is dat alle mest die aan een installatie wordt geleverd ook als verwerkt wordt beschouwd op voorwaarde dat de installatie gecertificeerd is en de eindproducten van de mestverwerking niet op Vlaamse cultuurgrond terecht komen.

3.1.2. GESCHIKTE INPLANTINGSPLAATSEN

Knelpunt

De Omzendbrief RO/2000/02 geeft richtlijnen weer met betrekking tot locaties voor mestbe- en mestverwerkingsinitiatieven in Vlaanderen en deelt de mogelijke inplantingsplaatsen voor mestverwerking in drie grote groepen in:

- Bedrijfsgebonden mestverwerking kan op bestaande veeteeltinrichtingen worden vergund, wanneer de relatie met de landbouwactiviteit op de betrokken bestaande veeteeltinrichting substantieel is, met uitsluiting van een aantal ruimtelijk kwetsbare gebieden.
- Kleinschalige mestverwerkingsinstallaties zonder substantiële relatie met een individueel landbouwbedrijf horen in principe thuis op een lokaal bedrijventerrein. Wanneer geen ruimte meer beschikbaar is op een lokaal bedrijventerrein in de omgeving en het vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening verantwoord lijkt, kan de inplanting van een kleinschalige installatie in agrarisch gebied worden onderzocht.
- Grootschalige mestverwerkingsinstallaties horen thuis op een gemengd regionaal bedrijventerrein of op een specifiek regionaal bedrijventerrein voor afvalverwerking en -recyclage.

In principe is er voor kleinschalige bedrijfsmatige mestverwerking geen probleem. Op middelgrote en grote schaal echter is het vinden van een geschikte inplantingsplaats niet evident. Voor een inplanting op een industrieterrein is er een nijpend gebrek aan beschikbare terreinen. Bovendien wordt de gestelde omzendbrief door de bevoegde instanties vaak verschillend geïnterpreteerd. De omzendbrief heeft juridisch geen enkele draagkracht.

Voorstel tot oplossing

Voor de inplanting in agrarisch gebied moet samen met de bevoegde instanties naar geschikte locaties gezocht worden waarbij gestreefd wordt naar een gunstige ligging ten opzichte van de aanvoer van grondstoffen en een minimale ruimtelijke impact op de omgeving. De verschillende bestuursniveaus zouden bij de uittekening van hun ruimtelijk beleid rekening moeten houden met de bijzondere problematiek van geschikte inplantingsplaatsen voor mestverwerkingsinitiatieven en waar mogelijk in ruimtelijke uitvoeringsplannen hiervoor specifieke zones afbakenen.

Vóór het indienen van een aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning moet overleg met en constructieve medewerking van de bevoegde overheden en administraties mogelijk zijn.

Bovendien zouden bepaalde punten uit deze omzendbrief een wettelijke basis moeten krijgen om meer juridische kracht aan deze regelgeving toe te kennen.

3.1.3. BEDRIJFSGROEI**Knelpunt**

Momenteel is bedrijfsgroei enkel mogelijk door een complexe procedure van overname van vergunningen en nutriëntenhalte van bestaande veeteeltinrichtingen. De sector is van oordeel dat deze rem op de schaalvergroting een niet te verwaarlozen bedreiging is voor de economische haalbaarheid van mestverwerkingsinitiatieven, de leefbaarheid en rendabiliteit van de landbouwbedrijven en de nationale en internationale competitiviteit van de Vlaamse veeteeltbedrijven .

Voorstel tot oplossing

Het VCM is vragende partij voor een grondig debat over de mogelijkheid van een meer flexibele bedrijfsgroei mits de extra geproduceerde mest verwerkt wordt. Hierbij moeten de socio-economische belangen geëvalueerd worden in verhouding tot de potentiële milieurisico's zonder afbreuk te doen aan de doelstellingen van de nitraatrichtlijn en de Europese richtlijnen inzake verzurende emissies en de emissies van broeikasgassen.

3.2. FINANCIERING

3.2.1. SUBSIDIE

Knelpunt

Er bestaan momenteel geen kanalen om mestverwerkingsprojecten te subsidiëren. In het vorige regeerakkoord had de Vlaamse Overheid expliciet de niet subsidieerbaarheid van mestverwerking opgenomen en ze motiveerde zich hiervoor op de Europese regelgeving ("de vervuiler betaalt"). Nochtans geeft ook de tweede uitgave van de studie voor Beste Beschikbare Technieken voor mestverwerking aan dat de overheid de subsidieerbaarheid van mestverwerking bv. in het kader van groene energie, ammoniak-, lachgas- en methaanemissiereductie moet exploreren. Praktijkvoorbeelden in de ons omringende landen tonen dat dit haalbaar is. Volgende voorbeelden staven dit:

- Bretagne, Frankrijk: de drinkwatermaatschappij l'Agence de l'eau heeft een keuring (validation) voor mestverwerkingssystemen uitgewerkt. Hierbij worden installaties uitvoerig getest naar hun operationele werking, rendementen, kostprijs.... Landbouwers die hun mest verwerken met een door de watermaatschappij erkend systeem komen in aanmerking voor subsidie.
- Nederland: fiscale maatregelen bestaan voor mestverwerking via de Vamil- en Miaregeling. Men maakt gebruik van zeer creatieve omschrijvingen gaande van nitraatverwijderingsinstallaties, biomassaverbrandingsinstallatie, productie van organische meststoffen,...

Bovendien kan de opwekking van energie uit biomassa, waaronder mest, Vlaanderen helpen zijn Kyoto-verplichtingen te halen en is mestverwerking milieuvriendelijker dan mest uitrijden (bv. minder ammoniakemissie). Het subsidiëren van energiebesparende en milieuvriendelijke technieken is wel mogelijk en zou in de mestverwerking toegepast moeten worden.

Voorstel tot oplossing

De overheid moet de subsidieerbaarheid van mestverwerking ten volle onderzoeken. Dierlijke mest verwerken heeft immers een positieve ecologische invloed wegens verschillende redenen:

- Bij mestverwerking wordt de mest snel verwerkt en blijft hij minder lang in de mestkelders met minder emissies (vooral van ammoniak) tot gevolg.
- Op het landbouwbedrijf biedt een mestverwerkingsinstallatie een totaaloplossing voor de aanwezige mest. De mest wordt snel verwerkt tot een stabiel eindproduct met een minimum aan emissies. Het toepassen van mestverwerking moet gezien worden in het totaalpakket van duurzame landbouw. In dit opzicht moet de mogelijkheid om mestverwerking te ondersteunen met investeringssteun vanuit het VLIF (Vlaams Landbouw InvesteringsFonds) ten volle worden onderzocht.

Naar analogie met het fonds hernieuwbare energiebronnen moeten initiatiefnemers middelen ter beschikking krijgen om de voorstudie en optimalisatie van systemen te financieren.

3.2.2. ONZEKERHEDEN**Knelpunt**

De mestverwerking dient zich te ontwikkelen in een zeer ongunstig economisch klimaat. De aanhoudende zwakke prijsvorming voor het varkensvlees en de dure grondstofprijzen zetten het arbeidsinkomen van de varkenshouder flink onder druk. Dit laat weinig ruimte voor een investering in mestverwerking. Daarnaast zorgen de onstabiele wetgeving en de verschillende interpretaties ervan voor een geringe rechtszekerheid waardoor de banken moeilijk leningen voor mestverwerking afsluiten. Bijkomende zekerheid moet worden gecreëerd door bijvoorbeeld de certificatie van de mestverwerkingsinstallaties en vooral door een stabiele wetgeving met langetermijnvisie.

De banken zijn zich bewust van de moeilijke financiële situatie van de landbouwers op dit moment en staan vaak sceptisch ten aanzien van (grote) mestverwerkingsprojecten.

Voorstel tot oplossing

Het certificeren van de mestverwerkingsinstallaties biedt een garantie naar de kwaliteit en de werkbaarheid van de installatie aan de kandidaat-koper maar ook aan de banken. Het vertrouwen van de banksector in mestverwerkingsinstallaties kan op deze manier vergroot worden. Het certificeren van installaties moet dan ook ten volle de steun kunnen krijgen vanuit de verschillende overheidsinstanties en administraties. Gecertificeerde installaties zouden tevens in aanmerking moeten kunnen komen voor financiële ondersteuning van de overheid, bijvoorbeeld via het VLIF.

Daarnaast is een stabiele wetgeving met langetermijnvisie vereist om de veehouder en aanverwante sectoren opnieuw voldoende zekerheid te bieden.

3.2.3. BTW

Knelpunt

Mestverwerking wordt momenteel niet gezien als een landbouwdienst en valt bijgevolg onder het BTW-tarief van 21%. Mestafzet echter valt onder het BTW-tarief van 6%. Hierdoor durft de landbouwer vaak de financiële haalbaarheid in twijfel trekken.

Voorstel tot oplossing

Mestverwerking zou onder het BTW-tarief moeten vallen van de landbouwdiensten, met name 6%. In opdracht van de Mestbank werd daaromtrent een motivering uitgewerkt en aan de bevoegde federale minister bezorgd. Men stelt echter vast dat de voorgestelde aanpassing nog steeds niet is doorgevoerd.

3.3. AFZET VAN EINDPRODUCTEN AFKOMSTIG VAN MESTVERWERKING

3.3.1. EXPORT VAN EINDPRODUCTEN

Knelpunt

Momenteel zijn een aantal mestverwerkingsprojecten operationeel en bevinden diverse projecten zich in de uitvoeringsfase. Het slagen en duurzaam uitbouwen van de mestverwerking zal voor een groot stuk afhangen van het vinden van een geschikte afzet voor de eindproducten buiten de Vlaamse cultuurgronden.

Het VCM werkt momenteel een certificatieprocedure uit voor deze mestverwerkingseindproducten. Door het koppelen van een certificaat aan het eindproduct kan niet alleen een garantie gegeven worden voor de kwaliteit, de samenstelling en het gebruik van het product, maar kan tevens gewaarborgd worden dat de regionale, federale en Europese wetgeving is nageleefd.

Voorstel tot oplossing

Het vinden en bestendigen van exportmarkten moet via bestaande kanalen en netwerken ondersteund worden door de Vlaamse Overheid. Mogelijke kanalen zijn Export Vlaanderen, dienst Buitenlandse Investerings... De vorige Vlaamse regering heeft zich geëngageerd om Export Vlaanderen in te schakelen voor de promotie van gecertificeerde eindproducten afkomstig van de mestverwerking. Deze afspraak moet bevestigd worden door de nieuwe Vlaamse regering.

3.3.2. AFZET NAAR WALLONIË**Knelpunt**

De afzet van eindproducten van mestverwerking naar Wallonië is momenteel uitgesloten.

Voorstel tot oplossing

De overheid dient alle mogelijkheden uit te putten om een toelating tot uitvoer van Vlaamse mestverwerkingsproducten naar de Waalse landbouw te verkrijgen. Deze optie koppelt immers het hoogste milieuvoordeel tegen redelijke kosten en is ook in het voordeel van de Waalse akkerbouw.

3.4. MESTDECREET**3.4.1. ONSTABIEL WETGEVEND KADER****Knelpunt**

De instabiele mestwetgeving veroorzaakt heel wat onzekerheid in de landbouwsector. Sinds het ontstaan van de mestwetgeving in 1991 werd deze viermaal aangepast. De laatste wijziging (MAPII-ter) dateert van december 2003. Terwijl de definitieve goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten van MAPII-ter nog op zich laat wachten, is er nu al sprake van een MAPIII. Deze vele aanpassingen creëren een onzekerheid en wantrouwen bij de landbouwer waardoor hij geen langetermijnbeslissingen wil en kan nemen. Ook het aankondigen van wijzigingen in de wetgeving creëert een vacuüm waardoor beslissingen worden uitgesteld.

Voorstel tot oplossing

Het VCM verwelkomt het voornemen van een nieuw mestdecreet, zoals overeengekomen in het regeerakkoord, maar wenst te benadrukken dat dit een stabiel decreet moet zijn met een perspectief van 10 tot 15 jaar. Alleen op deze manier wordt er zekerheid in de sector gecreërd, waardoor investeringen op lange termijn mogelijk worden. Een transparante, continue en stabiele wetgeving is noodzakelijk.

3.4.2. BEMESTINGSNORMEN**Knelpunt**

Op Europees niveau werd in 1991 de Europese nitraatrichtlijn uitgevaardigd die bepaalt dat het grond- en oppervlaktewater maximaal 50 mg nitraat/liter mag bevatten en eutrofiëring van wateren moet worden voorkomen. Hiertoe werd op Vlaams niveau het mestdecreet opgesteld waarin de maximale bemestingsnormen zijn vastgelegd.

Wie de maximale hoeveelheid stikstof uit dierlijke mest toedient, mag die bemesting nog aanvullen met stikstof uit chemische meststoffen voor zover de totale wettelijk toegelaten hoeveelheid stikstof nog niet is bereikt. Concreet geldt voor grasland in algemeen gebied dat maximaal 250 kg stikstof uit dierlijke mest per hectare mag worden toegediend, terwijl in totaal 450 kg stikstof op het land mag worden gebracht.

De mogelijkheid tot een aanvullende bemesting met chemische meststoffen zorgt ervoor dat de dierlijke mest en tussen- of eindproducten van mestverwerking niet optimaal op Vlaamse cultuurgrond kunnen worden aangewend. Het toedienen van stikstof via kunstmeststoffen draagt echter ook bij tot het stijgen van het nitraatgehalte in grond- en oppervlaktewater.

Voorstel tot oplossing

Om de mestverwerking verder te stimuleren moet de mogelijkheid bestaan om de chemische meststoffen gedeeltelijk of geheel te vervangen door kwalitatief hoogwaardige eindproducten van de mestverwerking. Aan de hand van de certificatie van de eindproducten van de mestverwerking, die momenteel wordt uitgewerkt door het VCM, kan een vaste kwaliteit en nutriënteninhoud gegarandeerd worden.

Het gebruik van kwalitatief hoogwaardige eindproducten van de mestverwerking op een oordeelkundige wijze zou ervoor zorgen dat er, zonder verhoogd risico op het uitspoelen van nutriënten naar het grond- of oppervlaktewater, bedrijfseconomisch een belangrijke besparing op kunstmest gerealiseerd wordt. Op dergelijke wijze komen op de Vlaamse cultuurgronden niet meer nutriënten terecht en kan de bemesting met kunstmeststoffen op een verantwoorde wijze anders ingevuld worden. Dit biedt perspectieven voor een milieubedrijfs-economische win-winsituatie.

3.4.3. MESTVERWERKINGSPLICHT

Knelpunt

Mestverwerking werd als plicht ingeschreven in het mestdecreet in het jaar 1996. Momenteel wordt geconstateerd dat deze maatregel niet geleid heeft tot wat was gehoopt. De mestverwerkingsplicht is gekoppeld aan het bedrijfsmatig productieniveau. Dit veroorzaakt vaak een discriminatie van de grotere verwerkingsplichtige bedrijven ten opzichte van de kleinere nietverwerkingsplichtige bedrijven.

Voorstel tot oplossing

Het VCM stelt de huidige mestverwerkingsplicht als beleidsinstrument ter discussie en stelt voor om mestverwerking te koppelen aan bonusmaatregelen voor de initiatiefnemer.

3.4.4. SUPERHEFFINGEN

Knelpunt

Mestverwerkingsplichtige bedrijven die niet voldoen aan hun opgelegde verwerkingsplicht moeten een superheffing betalen. Deze boete bedraagt voor het productiejaar 2003 0,99 euro per kg N en per kg P₂O₅ die niet verwerkt zijn. Het innen van superheffingen werd als strafmaatregel opgenomen in het mestdecreet bij het niet voldoen aan de mestverwerkingsplicht. Voornamelijk als gevolg van een onstabiele wetgeving en de hoge kostprijs van mestverwerking, kiest de verwerkingsplichtige landbouwer in de praktijk nog vaak voor de superheffing te betalen in plaats van te investeren in een mestverwerkingsinstallatie. Een verplichte mestverwerking met een strafsysteem van superheffingen kan als stimulans tot mestverwerking en het behalen van de nitraatrichtlijn in twijfel worden getrokken.

Bovendien gaan alle heffingen in het kader van milieureglementering, waaronder de superheffingen, naar het MINA-fonds. Dit fonds wordt gebruikt om investeringen in milieuprojecten te ondersteunen. De landbouw en mestverwerking vallen hier buiten. De superheffingen zijn financiële middelen die dus uit de sector verdwijnen.

Voorstel tot oplossing

De geïnde superheffingen moeten gebruikt worden als steun voor bestaande en nieuw gerealiseerde mestverwerkingsinitiatieven of voor de landbouw in het algemeen.

3.4.5. UITSTEL EN AFSTEL VAN SUPERHEFFING

Knelpunt

Bij de wijziging van het mestdecreet eind 2003 (MAPII-ter) werd de mogelijkheid tot uitstel en eventueel afstel van de betaling van de superheffing opgenomen. Het uitstel is gekoppeld aan de verwerking in de toekomst. Bij het verkrijgen van een milieu- en bouwvergunning voor mestverwerking of bij het afsluiten van een aanleveringscontract met een vergunde mestverwerkingsinstallatie kan vanaf 2001 uitstel van superheffing worden verkregen en dit voor een overgangperiode tot en met 31 december 2006. Voor vergunningen afgeleverd na 31 december 2002 kan het uitstel maximaal twee jaar duren. Voor vergunningen afgeleverd vóór 31 december 2002 geldt het uitstel maximaal tot eind 2004. Wanneer ten laatste twee jaar na het verlenen van de vergunningen de mestverwerkingsinstallatie operationeel is en er wordt meer mest verwerkt dan vereist bij wet, dan wordt de uitgestelde superheffing opgeheven.

In de uitvoeringsbesluiten, verwacht begin 2004, ging de Vlaamse regering vastleggen hoeveel mest er effectief meer verwerkt moest worden om dit afstel te kunnen krijgen. Ondertussen moet men vaststellen dat de definitieve goedkeuring van de uitvoeringsbesluiten nog steeds op zich laat wachten en dat de sector bijgevolg niet weet hoeveel er nog in 2004 substantieel moet verwerkt worden boven de verwerkingsplicht om vrijstelling van superheffing te krijgen.

Daarenboven komen zij die geïnvesteerd hebben in mestverwerking nu vaak niet in aanmerking voor het afstel van superheffing wegens de restrictieve regeling daaromtrent, en dit ondanks hun gemaakte investeringskosten en pioniersrol.

Voorstel tot oplossing

Hoewel er nu al gedacht wordt aan een MAPIII moeten de uitvoeringsbesluiten voor MAPII-ter toch nog op korte termijn goedgekeurd worden .

3.4.6. VERWIJZINGEN NAAR HET VERLEDEN

Knelpunt

In het mestdecreet en de uitvoering ervan vormen de vele verwijzingen naar het verleden vaak een probleem. Door de voortdurende veranderingen in de sector zijn deze verwijzingen naar vroegere activiteitenjaren niet meer opportuun.

Sinds het jaar 2000 zijn bijvoorbeeld alle veeteeltbedrijven of delen van een veeteeltinrichting die in 1997 behoorden tot een bedrijf met een bedrijfsmatige mestproductie van 7.500 kg fosfaat of meer én gelegen in een gemeente met een oorspronkelijke productiedruk van meer dan 100 kg fosfaat (de zogenaamde grijze of zwarte gemeenten) verwerkingsplichtig. Ongeacht een eventuele afbouw door het bedrijf, blijft dit bedrijf de stempel 'verwerkingsplichtig' dragen.

Ook bij het berekenen van de mestverwerkingsplicht wordt uitgegaan van de oppervlakte aan cultuurgronden zoals blijkt uit de Mestbankaangifte van 1999 (op basis van het activiteitenjaar 1998). De latere aankopen van cultuurgronden worden tot op vandaag niet in rekening gebracht.

Voorstel tot oplossing

Verplichtingen opgenomen in het mestdecreet en opgelegd aan een bepaald bedrijf moeten op de actuele bedrijfssituatie gebaseerd zijn.

3.4.7. INFORMATIEVERSTREKKING

Knelpunt

De complexiteit van de wetgeving laat momenteel niet toe dat aan de mestverwerkingsplichtige veehouders meegedeeld wordt hoeveel ze exact moeten verwerken. Dit brengt grote onzekerheid met zich mee vermits deze landbouwer zelf de berekening moet maken en hij bij eventuele fouten in de nutriëntenbalans twee jaar later superheffing moet betalen.

De wetgeving wordt ook vaak verschillend geïnterpreteerd door verschillende administraties, medewerkers en adviesorganen. Dit brengt onduidelijkheid en wantrouwen in de mestverwerkingssector en aanverwante sectoren met zich mee.

Voorstel tot oplossing

De interpretatie van de wetgeving moet eenduidig zijn en de interne richtlijnen van de administratie moeten opgenomen worden in een omzendbrief die verstuurd wordt naar alle betrokken sectoren, zoals financiële instellingen, adviesbureaus en coördinatiecentra.

BESLUIT

Deze knelpuntennota 'Mestverwerking' kwam tot stand door de vele contacten die het VCM heeft met de mestverwerkingssector. De vermelde knelpunten hebben voornamelijk betrekking op vergunningen, financiering, afzet van eindproducten en wetgeving. Als Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking zijn we bereid in dialoog te treden en bij te dragen tot het bereiken van constructieve oplossingen om zo te komen tot een stimulerend, duurzaam en werkbaar mestbeleid.

Voor meer inlichtingen of eventuele vragen kunt u terecht bij het VCM-secretariaat:

vzwVCM – Vlaams Coördinatiecentrum Mestverwerking

Baron Ruzettelaan 33
8310 Assebroek – Brugge
tel. 050/36 71 00
fax. 050/37 77 23

website: www.vcm-mestverwerking.be

e-mail: vcm@gomwvl.be

contactpersonen: **Isabelle Vermander**

tel. 050/36 71 38

gsm 0497/52 48 55

e-mail: isabelle.vermander@gomwvl.be

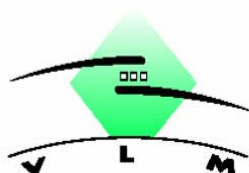
Bart Verstrynge

Tel. 050/36 67 76

gsm 0497/43 38 42

e-mail: bart.verstrynge@gomwvl.be

Leden vzwVCM (situatie op 1 augustus 2004)

A-leden

VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ
DE ZORG VOOR DE OPEN RUIMTE IN VLAANDEREN

BEMEFA

APFACA

*Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten, v.z.w.
Association Professionnelle des Fabricants d'Aliments Composés pour Animaux, a.s.b.l.*

B-leden

PROVINCIE
VLAAMS • BRABANT

Landbouwkrediet
UW BANK. NATUURLIJK.

